

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

LA VALÈNCIA D'EL FLACO

de **José García Poveda**
Editorial: **Publicacions de la Universitat de València**
València, 2017 | Pàgines 177
Fotografia

Vaig conèixer el Flaco Poveda quan Alfons Cucó, que era senador, el 1992 dirigia l'entitat valenciana per a celebrar el Descobriment d'Amèrica i l'encontre entre dos Mons.

Tres fotògrafs valencians li van presentar sengles reportatges fotogràfics per a fer una exposició col·lectiva amb ampliacions de gran format, i Cucó em va encarregar que fera uns poemes allusius per acompanyar les fotografies que Francesc Jarque havia fet de l'Amèrica andina, Rafa de Luis de l'Havana i el Flaco de la campanya electoral de Nicaragua. Amb la seua aquiescència, em vaig buscar dos col·legues: Javier Lentini va il·lustrar les obres de Jarque, José Félix Escudero les de Rafa de Luis i jo mateix les del Flaco Poveda. L'exposició es va fer en la sala Parpalló de València i en la sala Sant Miquel de Castelló. També es va editar un catàleg.

García Poveda ha reunit en l'exposició de La Nau una sèrie de fotografies que són testimoni de les figures públiques valencianes dels nostres anys de democràcia. Aquest llibre n'és el catàleg, i s'acompanya amb textos del rector i vicerector, més Alfons Cervera, Javier de Lucas, Abelardo Muñoz, Carles Gámez i Carmen Alborch. **JP**

LA SEGA

de **Martí Domínguez**
Editorial: **Proas**

Martí Domínguez ha publicat diverses novel·les —especialment relats de tall històric com *Les confidències del comte de Buffon*, *El retorn de Voltaire* o *El secret de Goethe*— abans de *La sega*, una narració de considerable èxit i amb la qual l'autor sembla

haver iniciat una nou camí en la seua carrera literària. En efecte, ja no estem davant grans figures històriques, com en anteriors ocasions, sinó tot el contrari.

L'argument està protagonitzat per personatges gairebé insignificants, que van viure l'experiència de la rancúnia, de la violència —gairebé sempre gratuïta i injustificada— i del dolor en les seues pròpies pells. Un d'ells és Goriet Solsona, un nen de tot just deu anys que —transcorregut el temps— narra en primera persona els successos dels que ell mateix va ser testimoni entre els anys 1947 i 1949 a la masia en la qual vivia i treballava la seua família.

A mig camí entre el memorialisme i la novel·la d'aprenentatge, *La sega* transcorre de principi a fi en un paisatge —la serra del Maestrat— del que els habitants només són un element més, perfectament integrat, però que patirà la repressió franquista en tota la seua crueltat i la violència antifranquista del maquis, idealista i desesperada

Barcelona, 2016

Pàgines 247

Novel·la

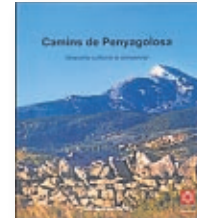
alhora. Entre uns i altres, durant la llarga postguerra civil —més llarga encara en àmbits rurals com el que ens mostra aquesta novel·la— Goriet veurà desaparèixer al seu pare, la seua germana i la seua mare, a més d'altres personatges del seu entorn.

Exceptuant la prolepsis —salt endavant en el temps— que obre el discurs de Goriet, la resta del relat és completament lineal i amb una certa discontinuïtat que serà completada en les pàgines finals, reservant al lector alguna que altra sorpresa final, tan cruel com les de la resta de la història explicada. D'aquesta manera la novel·la es justifica com un salt enre de tres anys en el temps, des del moment en què és assassinat el pare del protagonista-narrador, com a explicació molt detallada de l'escena inicial del llibre.

Per la resta, es podria dir que és un exemple paradigmàtic del que s'ha anomenat «microhistòria» el relat d'aquesta successió de fets que no són recollits en les cròniques històriques canòniques però que tenen la capacitat d'encarnar a la perfecció el veritable sentit, individual però també col·lectiu, de la història a través del filtre de la memòria. Interessant novel·la, més que digna d'esment, d'un autor amb ofici que ens ofereix unes històries filtrades per aquesta memòria que depassa l'àmbit del personal i que dona veu a tots aquells que, ni en el seu moment ni en el llarg després, mai la van tenir. **JMSR**

CAMINS DE PENYAGOLOSA

d' **Àlvar Monferrer Monfort**
Editorial: **Diputació de Castelló**
Castelló, 2016
Pàgines 341
Etnologia

Penyagolosa té ressonàncies tellúriques, màgiques i espirituals. Ningú més apropiat per a escriure aquest llibre que Àlvar Monferrer el qual, amb els seus

amplis coneixements, ha posat al dia la informació sobre aquell paratge. La primera part del llibre està dedicada a presentar el medi geogràfic del massís, la vegetació i la fauna, la història, l'economia. En la segona presenta i analitza les rogatives que tenen com a objectiu la muntanya sagrada, n'explica l'origen, recorda les que ja no es fan i presenta el santuari i les seues característiques. En la tercera explica singularment la rogativa estrela: la dels Pelegrins de les Useres, de la qual dona tota classe de detalls que completa amb tres apèndixs que contenen els cants i els resos que fan les distintes rogatives, el menjar i les col·lectes dels pelegrins i la rogativa de les Useres al Piló de la Creu. En un annex, finalment, l'autor trasllada diversos documents relacionats i aporta les partitures dels cants penitencials. Les fotografies —que lamentablement s'han imprés sense peu explicatiu— són de Pasqual Mercé, Javier Vilar i del mateix Monferrer, i documenten i il·luminen un volum tan ben travat. **JP**

destaquem...

Un western extravagant ple de misticisme i encanteris

Que **Rudolph Wurlitzer** és un autor poc convencional ja no hauria de sorprendre'ns després de llegir la seua primera novel·la, *Nog* (**Underwood**). Crec que va ser **Sam Adams**, en un article per al *LA Times*, qui va dir que les novel·les de Wurlitzer exploten la iconografia dels gèneres essencialment americans, i que en comptes de conquerir territoris o traspasar fronteres (geogràfiques i literàries), el que veritablement fa és difuminar-les fins a aconseguir que es confonguin o fer-les desaparèixer del tot.

En llegir *Zebulon* (**Tropo**), la seua cinquena novel·la, queda palès que per a Wurlitzer l'important és ampliar el paisatge, ja sigui aquest mental, narratiu, real... I això ho aconsegueix allunyant-se del tot de qualsevol imposició de l'autoritat i la llei d'una narració tradicional. Dit d'una altra manera, de forma conscient fuig de tot academicisme, caminant sempre per la vora d'un precipici a través d'una prima lí-

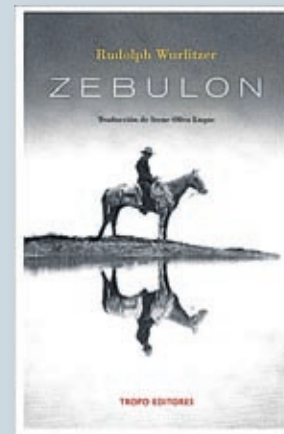
nia que el separa d'altres autors que no van decidir arriscar, que no van apostar per transcendir. I és que aquesta obra és, aparentment, un western, el clàssic western d'aventures protagonitzat per un caçador de pells que viu a les muntanyes i que es diu així, Zebulon. Però un cop ens endinsem en la seua lectura comprovarem que de tradicional té més aviat poc aquesta història. Això és així perquè, capaç i disposat com sempre a induir-nos en certa incredulitat, Wurlitzer crea un món representatiu de persones, llocs i ideals poc convencionals, com ell.

Zebulon, com el protagonista de *Nog*, sembla estar fugint constantment a la recerca d'alguna cosa o algú que doni sentit a la seua existència. És per això que la present història es presenta en un estil directe i en una sola direcció, encara que, això sí, plena de fantasia o misticisme. Hi ha alguna cosa de mite, una mica de superstició, de maldi-

tisme fins i tot, ja que aquest home de muntanya serà condemnat per una nativa americana a viure entre la vida i la mort, a vagar per una espècie de limbs no exempt de perills, personatges excèntrics, visions, dones misterioses, sexe i molt alcohol. Un recorregut extravagant que va des de Colorado i el Golf de Mèxic fins a Panamà, i d'aquí fins a la costa de Califòrnia, San Francisco i els camps daurats.

Diuen que *Zebulon* és un western al·lucinogen, i pugués ser cert, encara que m'inclino a pensar més aviat com **David Ulin**, qui la defineix com una mena de «picaresca americana d'El llibre dels morts», ja saben, aquest text format per una sèrie de sortilegis màgics destinats a ajudar els difunts a superar el judici d'Osiris, assistir-los en el seu viatge a través de la Duat, l'inframón, i viatjar a l'Aaru, en l'altra vida. És aquesta una novel·la entretinguda i que, si bé és ambiciosa, crec que podria haver estat encara més irreverent i tràgica del que és per acabar de ser rodona, encara que potser ho sigui, ja que amb la prosa de Wurlitzer un mai pot estar segur res. **≡**

Eric Gras

ZEBULON

de **Rudolph Wurlitzer**
Traducció: **Irene Oliva Luque**
Editorial: **Tropo**
Barcelona, 2017
Pàgines 327